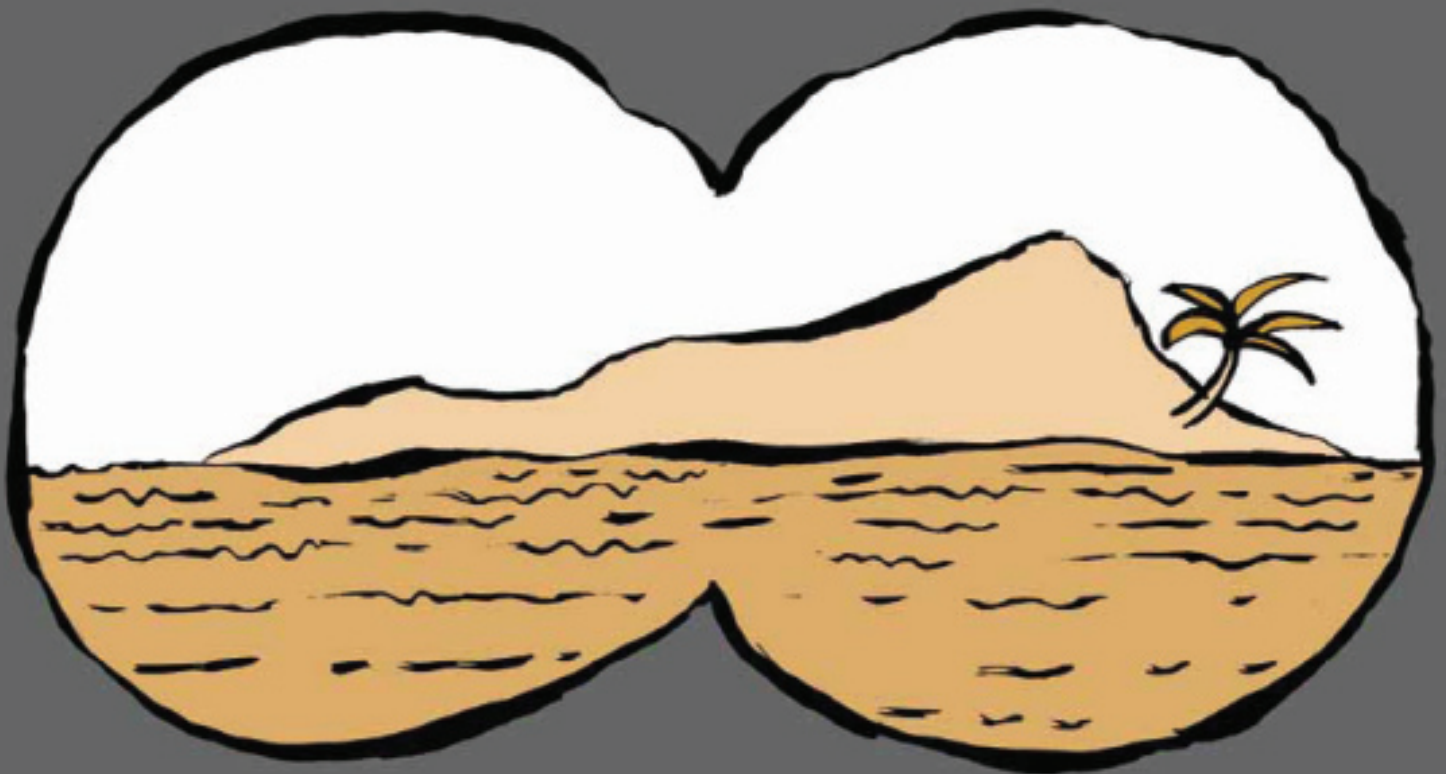

Kontinensek, országok ... II.

Ismerkedés a kontinensekkel és az ott élő emberek kultúrájával, életével

D1 TÖRTÉNETEK A FÖLDRŐL

Vasco da Gama

A XIV–XV. századi Európába sokféle kereskedelmi cikk érkezett a keleti országokból. Selyemmel, értékes porcelánnal, fűszerekkel és más áruval megrakott karavánok tették meg a hosszú utat Európa és Ázsia távoli országai között. A XV. században a kontinens belsejében egyre veszélyesebbé váltak az utak a kereskedelmi karavánok számára. A terjeszkedő török birodalom katonái is sokszor megtámadták az értékes árukkal utazó kereskedőket. Az Ázsia szívében fekvő területek árucikkei iránti kereslet miatt is fontossá vált, hogy biztonságosabb útvonalat találjanak a kereskedők számára.

Az 1497-es évben hajózott ki Portugáliából Vasco da Gama vezette karavella (könnyű, háromszögletű vitorlával felszerelt hajó), amely 1498-ban ért el Indiába. Afrika partjai mellett végighajózva, a Jóreménység fokát megkerülve, több kereskedőállomást is létrehozott, segítve ezzel a később erre utazókat. Ezen az útvonalon nem csak az indiai kereskedőhajók közlekedtek. Afrika partjain található kereskedőállomások biztosították a kapcsolatot az afrikai kontinens belseje felé is. Sajnos az állomások gyakran nem csak a békés kereskedelem céljait szolgálták. Amerika felfedezése után sok néger rabszolgát ezekből a kikötőkből szállítottak embertelen körülmények között Amerikába.

Kolumbusz Kristóf

1492-ben a Santa Maria, a Niña és a Pinta nevű hajókból álló kis flotta élén indult útnak Kolumbusz, hogy Spanyolországból nyugat felé haladva, és a Földet megkerülve elérjen a nagy kereskedelmi hasznot ígérő India földjére. Ma már tudjuk, amit ő akkor nem tudott, hogy hiába volt terve logikus, ezen az úton nem érhetett Indiába, mert egy addig ismeretlen kontinens állta útját. Két hónapos viszontagságos út után földet láttak az elcsigázott hajósok. 1492. október 12-én a mai San Salvador területére, a közép-amerikai szigetvilágba érkeztek a hajók. Noha maga Kolumbusz még háromszor visszatért ide, élete során soha nem tudta meg, hogy nem Indiába érkezett meg, hanem egy új kontinenshez tartozó szigetvilágot fedezett fel. Tévedését az amerikai kontinens őslakosaiknak neve a mai napig őrzi. Mivel azt hitte, Indiába érkezett, az őslakókat indiánoknak nevezte el. A kontinens mégsem róla kapta a nevét, hanem Amerigo Vespucciról nevezték Amerikának. Ő volt ugyanis az az ember, aki először jött rá arra, hogy eddig ismeretlen, új világra léptek a hajósok.

Magellán (Ferdinánd)

Ő volt az az első ismert, európai hajós, aki Kolumbusz elképzelését megvalósította. 1519-ben egy öt hajóból álló flotta élén elindult, hogy Amerikát megkerülve Indiába jusson. A flotta szeptember 20-án indult útnak nyugati irányban a mai Spanyolország területén fekvő egyik kikötőből, hogy útjuk során mindvégig nyugatra haladva megkerüljék a Földet. Amerika déli partjainál a viharos tengeren megkerülték a kontinenst. Ezt a helyet a bátor hajós tiszteletére ma Magellán-szorosnak hívjuk. A sok-sok viszontagsággal teli útról egyedül a Vittória nevű hajó tért vissza Spanyolországba három év után. Magellán is meghalt az út során, 1521-ben egy szigeten életét vesztette a bennszülöttekkel vívott harcban. Magellán útja során végig nyugati irányba haladt, így a csendes-óceániai szigetvilágot érintve elhajózott Ausztrália partjai mellett is. A Vittoria nevű hajó fűszerekkel és más értékes rakománnyal megrakva végül is Afrikát megkerülve, 1522-ben érkezett vissza Spanyolországba.

Marco Polo

A velencei kereskedő 1271-ben indult el Kína felé. Sok évig tartó utazása kezdetén a földközi-tengeri hajóút után Törökországon át utazott Kermán városáig. Innen a Himaláján átkelve hosszas vándorlás után jutott Peking városába. Kínában sokfelé járt, megfigyelte az ottani szokásokat. Hazafelé tartva hajóra szállt, az Indiai félsziget megkerülése után a Hormuzi-szoros közelében szállt partra, majd innen utazott vissza Velencébe. Hosszú útja során olyan sok érdekes dolgot tapasztalt, hogy amikor megírta élményeit, sokan nem is akarták elhinni, hogy az abban leírt dolgok valóban léteznek.

James Cook

Az angliai Plymouth kikötőjéből 1769-ben indult útnak első expedíciójára. Hajója az Endeavour ('Törekvés') nevet viselte. Miután eredetileg is azzal a céllal kelt útra, hogy felfedezze és feltérképezze az addig ismeretlen déli tengeri területeket, hajóján festők és tudósok is utaztak. Az ő feladatuk az újonnan felfedezett területek megismerése és kísérletek, megfigyelések végzése volt. Ezen az útján feltérképezte Ausztrália déli partjait és Új-Zéland partvidékét. Későbbi útjain eljutott a Déli-sarkvidékre, több szigetet is felfedezett a Csendes-óceánon, többek között a Hawaii-szigeteket is. Egyik útján körülhajózta az Alaszkai-félszigetet is. Akkor vesztette életét, amikor a Hawaii-szigeteken harcba keveredett a bennszülöttekkel.

D2 FOLYÓK, TAVAK, HEGYEK

Kontinens neve

A kontinensen használt nyelvek

Jelentősebb folyók neve	Nagyobb tavak neve	Nagyobb hegységek neve

D3 LEÍRÁSOK AZ ÉTKEZÉS SZEMPONTJÁBÓL LEGFONTOSABB NÖVÉNYEKRŐL

Búza

A búza őshazája eredetileg valahol a mai Törökország területén, Kis-Ázsiában volt. Innen terjedt el, és ma világszerte az egyik legfontosabb gabonanövény. Európában, Amerikában nagyon sokat termesztenek és fogyasztanak belőle. Magas tápértékű magvai miatt termesztik. Főleg a mérsékelt éghajlatú területen terjedt el, a belőle készített liszt az általunk ismert kenyér legfontosabb alapanyaga.

Rozs

Ez a növény is Ázsia Európához közelebbi részeinek sík területeiről származik. Ma Európa-szerte termesztik, a növény magas tápértékű magvait fogyasztjuk. A búzához képest valamivel kevesebb napfény esetén is megfelelő termést ad. A búzához hasonlóan főleg a mérsékelt éghajlati övbe tartozó területeken termesztik. Lisztet készítenek belőle, amelyből többek között a rozskenyér készül.

Rizs

Őse Kelet-Indiából származik. Ma Ázsia legfontosabb élelmiszernövénye. A rizs termesztése során a rizsföldet el kell árasztani. A rizsnövény fejlődéséhez magasabb hőmérsékletre van szükség, ezért főleg a hazánknál melegebb éghajlatú, csapadékos vidékeken termesztik. Ma már vannak olyan fajtái, amelyeket hazánkban is eredményesen lehet termesztetni. Napjainkban a világ minden részén fogyasztják, és Ázsián kívül is sokféle termelik. A magból rizslisztet is készítenek, de a rizst főzve, sütve és sokféle más módon is felhasználják.

Manióka

Dél-Amerika trópusi vidékéről származik ez a cserjeszerű növény. Napjainkban származási helyén kívül, Afrika trópusi tájain is nagyon sokat termesztenek belőle. A növény föld alatti, megvastagodott, sok keményítőt tartalmazó gyökerét fogyasztják. A kiásott gyökeret megtisztítják, főzik, és az így nyert pépből lisztet készítenek. Ezt a lisztet tápiókának hívják.

Kukorica

A növény őse az amerikai kontinens középső részén élt. Európába az első hajósok egyike hozta a növényt valahonnan a mai Mexikó vidékéről. A búzához hasonlóan kukoricából is lehet lisztet készíteni, de biztosan mindenki szereti a nyár elejétől nálunk is kapható csemegekukoricát, vagy a téli hónapok kedvenc csemegéjét, a pattogatott kukoricát.

Burgonya

A burgonya Dél-Amerikából, Chiléből került Európába. A hagyományos értelemben véve nem készül belőle kenyér, de mivel nagy a tápértéke és jól tárolható, sok helyen segítette ki a lakosságot egy-egy mostohább időjárású év után. A növénynek nem a termését, hanem a föld alatt található módosult szárát fogyasztjuk. Eredetileg liszthez hasonló száraz anyagot készítettek belőle az amerikai őslakosok, így könnyebben szállították és raktározták. Ebből készítették aztán lepényszerű kenyeret.

D4 SZOMSZÉDAINK VISELETE, SZOKÁSAI, ÉTELEI, ZENÉJE

Szemponatok a szomszédos ország bemutatásához

- Milyen az ország zászlója?
- Milyen nyelven beszélnek ebben az országban?
- Hogy hívják az ország fővárosát, hány kilométert kell utaznod, ha lakóhelyedről szeretnél odautazni? Milyen városokat érintenél út közben?
- Milyen pénzzel fizetnek az országban?
- Érdekességek az ország történetéből
- Népviselet
- Egy (esetleg több) kiválasztott, jellegzetes étel bemutatása
- Néhány, az országra jellemző, és nálunk is ismert termék bemutatása
- Néhány nagyobb városa, ezek nevezetességei
- A zenei élet érdekességei, zeneszerzők régen és ma
- Turistautazások legkedveltebb célja az országban

